

Odřenky, stará pověst o vzniku pramene řeky Odry

Neptun je řecký bůh moře i sladkých vod. Sídlí v mořských hlubinách středozeří a živí se mořskými živočichy. Slaná voda mu sice nechutnala, ale chodit pít k pozemským pramenům se mu ke svému postavení nikdy nezdálo být vhodné. Potápěl tedy občas lodě převážející řecké víno a tím zaháněl svou nekonečnou žízeň. Jenže lodí začalo ubývat, Řekové už je nestačili vyrábět a tak víno nebylo čím převážet. A tak se Neptun už kdysi dávno před mnoha tisíci lety rozhodl, že si víno bude pěstovat a vyrábět sám. Zasadil ho na mořské dno, ale víno mu tam i přes dostatek závlahy i dostatek slunečního svitu nerostlo. Až když mu římský kolega bůh Poseidon řekl, že k tomu potřebuje přece především sladkou vodu, pochopil a rozhodl se, že si sladkou

pozemskou vodu přivede až ke svému sídlu v řeckých vodách. Jenže všechny řeky ústící tam, měli jakousi divnou pachut', byly smradlavé a zakalené. Není divu, vždyť lidé do nich splachovaly vše co plavalo i neplavalo a sloužily i jako stoky lidských odpadů. Nu což, vyhloubím si nový pramen a ten bude jenom můj. Jenže vhodné místo pro nový pramen ne a ne najít.

Jednou, už docela znavený proplouvaje Středozeří odhodil svůj trojzubec, používaný k lovu mořské potravy, ale také jako zbraň, kamsi do míst, která si daleko později lid nazval Srdcem Evropy. A ejhle, jeho trojhrotý trojzubec se zapíchl do jakéhosi vrchu a z toho vytryskly tři vysoké, zářivé, takřka diamantové prameny. Nebyly daleko od sebe a tak chtěl svést všechny tři jejich proudy do jednoho. Dva z nich tedy zahrnoval hlínu a kameny, ale nedařilo se, byly to přece jen příliš silné prameny. Zůstaly tak všechny tři a jejich vody se už na tom pramenitém kopci slévaly do pramene jediného. Potůček se zvětšoval a zvětšoval, ale spád tamních kopců jej nevedl na jih do Středozeřího moře, ale naopak na sever do Baltského moře. Tam už přitékal jako mohutná řeka. Voda z ní byla čistá, průzračná, voněla moravským krajem, ze kterého pramenila a jako plná dobrých minerálů byla i velice chutná. Není divu, že se Neptun z čista jasně přestěhoval na Balt, kam řeka ústila a to přesto, že vínu se tam příliš nedařilo. Nakonec poznal, že není nad čistou sladkou vodu a pil a pil až vínu dočista odvykl. Ale stalo se, že jeden z pramenů, ten nejslabší, kvůli Neptunově velké spotřebě vyschl. Zůstaly tak prameny pouze dva a ty jsou na svých místech dodnes. Jeden z nich si časem přisvojila tamní vrchnost, na jejímž panském území se pramen nalézal a ten druhý církvi, které patřilo naopak území nedalekého druhého pramene. A vznikaly spory, který z těch pramenů je ten pravý.

Ta nová říčka dále po proudu pak mohutná řeka, ale nebyla jen proudem průzračné vody, ale začala mocností svého proudu přinášet i mnoho užitku. Začala pohánět dětské větrníky, vory, loďky a později i pily, mlýna a hamry. Její voda sloužila nejen k životu mnoha říčních živočichů a tím i k obživě mnoha lidí, ale také pití, k praní i máchání, k zatahování sudů a jiných dřevěných nádob, k zalévání zahrad i květin za okny příbytků. A také sloužila k dopravě i těch největších břemen.

Bylo ale třeba řeku pojmenovat. Lid vymýšlel nejrůznější jména oslavující její krásu i užitek. Ale stalo se, že řeka si sama řekla o své pojmenování. Jakýsi mlynář Antonín Nekoksa, někde z Pruska se vypravil k Olomouci poradit se stavbou nově budovaného mlýna. Kráčel dlouho dnem i nocí, často právě i v blízkosti této řeky. Na jejím břehu ho zastihla jednou noc a tak si pod košatou vrbou i ustlal. O půlnoci se ale probudil a co neviděl. Nad řekou se vznášely vodní víly a po směru proudu letěly v průhledných závojích, sledujíc na hladině řeky odražený svit Měsíce k moři za Neptunem. Když druhý den došel do Olomouce, svěřil se svým viděním jednomu knězi a ten ho zapsal latinsky do církevní kroniky. To co viděl, popsal jako vílí cestu, čili cestu víl, latinsky psáno via dryas. Když se kdykoliv poté mluvilo na olomouckém biskupství o této řece a o jejím prameni, z nichž jeden ústí právě na církevním území, mluvilo se o ní jako o vílí cestě tedy o Viadryas. Časem to ale někdo při přepisu popletl a název řeky latinsky napsal Viadrus. A tak to i v latinském jazyce dodnes zůstalo.

Mnohem později si zdejší slovanští osídlenci z původního latinského názvu převzali jen tu druhou slabiku drus. A snad proto že všechny víly a ve všech dobách poletovali v korunách stromů a křovin sklánějících se nad řekou v odraných průsvitných šatech, jako víly Odřenky, vznikl z toho časem nový už slovanský název řeky - Odra. Ten přetrval do dneška.

Jak daleko je od slova voda ke k názvu Odra?

Jedno písmeno se ubere – oda

a jedno písmeno se přidá – Odra.

A jak je daleko od slova modrá ke slovu Odra?

Ubere se jen jedno písmeno – m.

V názvu řeky je zakletá i modrá voda.

Josef Richter (praprapravnuke Jana Richtera z Kozlova, správce vrchnostenského pramene Odry)

